

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

04 iunie 2014

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii:

Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță,
Valentina Clevadî, Iuliana Oprea

juducînd recursurile declarate de Rotari Vladimir și Rotari Aliona, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Rotari Aliona împotriva lui Rotari Vladimir privind partajarea averii comune în devălmășie, împotriva deciziei Curții de Apel Chişinău din 17 decembrie 2013,

C O N S T A T Ă :

La 15.03.2012, Rotari Aliona s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Rotari Vladimir privind partajarea averii comune în devălmășie.

În argumentarea cerințelor sale, reclamanta a invocat faptul că, la 17.06.2006 de către Oficiul de Stare Civilă sectorul Buiucani, mun. Chişinău a fost înregistrată căsătoria între ea și pîrîtul Rotari Vladimir, iar din căsătorie la 22.05.2007 s-a născut fiul Rotari Vlad.

Reclamanta a explicat că viața în comun a eșuat, relațiile în familie s-au înrăutățit, iar pe parcursul conviețuirii împreună cu pîrîtul acesta s-a manifestat ca o persoană agresivă, făcea abuz de băuturi alcoolice, iniția certuri și o maltrata pe reclamantă, consideră că conviețuirea cu pîrîtul și păstrarea familiei erau imposibile, motiv din care reclamanta s-a adresat cu cerere de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei, care a fost depusă la Judecătoria Hîncești.

În cererea de chemare în judecată în cauză, reclamanta a solicitat doar partajarea bunurilor deținute în devălmășie cu pîrîtul, și care se află în locuința acestuia, la care dînsa nu are acces, iar Rotari Vladimir refuză să-i transmită bunurile solicitate de ea.

Pe parcursul examinării cauzei reclamanta și-a concretizat cerințele sale prin care a solicitat partajarea bunurilor în devălmășie a soților Rotari Aliona și Rotari Vladimir, prin atribuirea în beneficiul ei a contravalorii a 1/2 cotă-parte din bunurile proprietate comună, și anume a sumei de 14 769 lei.

Prin hotărîrea Judecătoria Buiucani, mun. Chişinău din 03 iulie 2013, cererea de chemare în judecată depusă de Rotari Aliona a fost admisă parțial, atribuindu-i lui Rotari Vladimir în natură bunurile dobîndite în timpul căsătoriei, și anume:

frigider „Samsung”, televizor „LG”, cămin electric „Polaris”, boiler „Milano”, set tigaie + lopățică, masă pentru calculator, set masă cu 4 taburete, pat pentru dormitor, set bucătărie, mașină automată de spălat „Miele”, aragaz, covoare 3 buc, storcător de suc, set cuțite, uscător de păr, fier de călcat și aspirator - bunuri în sumă totală de 25 808 lei. Instanța de asemenea a hotărât de a încasa din contul lui Rotari Vladimir în beneficiul reclamantei Rotari Aliona 12 904 lei ce constituie ½ din contravaloarea bunurilor proprietate în devălmășie a soților Rotari, 2 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată și 387,12 lei cu titlu de taxă de stat.

În motivarea soluției, instanța de fond a reținut prevederile art. 19 alin. (1), 20 alin. (1) și 25 Codul familiei, menționând că în perioada căsătoriei, soții Rotari au procurat mai multe bunuri, a căror valoare a fost apreciată conform perioadei de procurare și deoarece reclamanta nu are acces la aceste bunuri, ele vor fi lăsate în proprietatea pârîtului, cu încasarea de la acesta în beneficiul reclamantei a contravalorii a ½ din aceste bunuri.

Nefiind de acord cu hotărîrea în cauză, Rotari Vladimir a atacat-o cu apel, solicitînd admiterea apelului, casarea hotărîrii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iulie 2013 și emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

Ulterior, Rotari Vladimir a solicitat casarea integrală a hotărîrii instanței de fond cu remiterea cauzei la rejudecare din considerentele că instanța a supraevaluat costul bunurilor partajate și că această lacună poate fi reparată doar de instanța de fond în cadrul rejudecării pricinii.

La fel a depus cerere de apel și Rotari Aliona, slicitînd casarea parțială a hotărîrii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iulie 2013 în partea în care au fost evaluate bunurile proprietate comună în devălmășie și în partea încasării cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei noi hotărîri în această parte de încasare în beneficiul său a contravalorii de 1/2 cotă-parte din valoarea bunurilor în devălmășie în sumă de 14 769 lei, a sumei de 870 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și 2 500 lei cu titlu de asistență juridică pentru examinarea cererii de apel și a sumei de 41,96 lei cu titlu de taxă de stat pentru examinarea cererii de apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2013, au fost respinse apelurile declarate de Rotari Aliona și Rotari Vladimir și menținută hotărîrea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iulie 2013.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a conchis că motivele invocate de apelanți nu și-au găsit reflectare de fapt în probele acumulate la materialele dosarului. Totodată, a fost indicat că, prima instanță a dat o apreciere obiectivă și justă probelor administrate, a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii și corect a aplicat normele de drept material și procedural și în consecință a adoptat o hotărîre legală și întemeiată.

Considerînd ilegală decizia instanței de apel, la 17.02.2014, Rotari Vladimir a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2013 și a hotărîrii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iulie 2013 și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În argumentarea recursului recurentul a invocat încălcarea normelor de drept material.

Astfel, Rotari Vladimir a susținut că instanțele au supraevaluat bunurile, care depășește cu mult valoarea lor.

Mai indică asupra necesității efectuării unei expertize merceologice a bunurilor în cauză.

Susține recurentul că partajul a fost efectuat ilegal, deoarece bunurile nu sunt indivizibile sau care nu pot fi partajate în natură și, prin urmare, instanțele urmau să aplice prevederile art. 361 alin. (1) CC.

Cerere de recurs a declarat și avocatul Gheorghe Botezatu în interesele lui Rotari Aliona, solicitând casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2013 și a hotărîrii Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 03 iulie 2013 în partea în care au fost evaluate bunurile proprietate comună în devălmășie și în partea încasării cheltuielilor de judecată, cu emiterea unei noi hotărîri în această parte de încasare în beneficiul său a contravalorii de 1/2 cotă-parte din valoarea bunurilor în devălmășie în sumă de 14 769 lei, a sumei de 870 lei cu titlu de cheltuieli de judecată și 2 500 lei cu titlu de asistență juridică pentru examinarea cererii de apel și recurs și a sumei de 27,98 lei cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea recursului.

În motivarea recursului, recurenta a invocat interpretarea eronată a normelor de drept material (art. 19, 20 și 25 Codul familiei).

Mai susține că instanța de apel nu s-a expus asupra cerinței de încasare a cheltuielilor de judecată suportate de recurentă în instanța de apel și recurs.

Prin suplimentul la cererea de recurs din 04.04.2014, recurenta Rotari Aliona și-a majorat cuantumul sumei taxei de stat achitate la depunerea recursului pînă la 75 lei.

Avocatul Gheorghe Botezatu în interesele lui Rotari Aliona a depus referință pe marginea recursului declarat de Rotari Vladimir, prin care și-a exprimat dezacordul cu argumentele acestuia și a solicitat declararea lui ca inadmisibilă.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursurile înaintate de Rotari Vladimir și Rotari Aliona au fost considerate admisibile și transmise spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursurile declarate împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recursuri și în baza referinței depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide temeinicia lor, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC al RM, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit reține că la adoptarea deciziei contestate, instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanțe, precum și cele care nu au fost

stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate.

Potrivit materialelor cauzei, reclamanta Rotari Aliona a solicitat partajarea bunurilor agonisite în timpul căsătoriei cu pîrîtul Rotari Vladimir prin încasarea a ½ din contavaloarea lor, deoarece acestea se află în posesia pîrîtului și ea nu are acces la ele.

Instanța de fond a admis cererea parțial, iar instanța de apel a menținut această hotărîre.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit consideră ilegală decizia instanței de apel pornind de la următoarele.

Potrivit art. 19 alin. (1) Codul familiei, bunurile dobîndite de către soți în timpul căsătoriei sînt supuse regimului proprietății în devălmășie.

Potrivit art. 20 alin. (1) codul familiei, bunurile dobîndite de către soți în timpul căsătoriei aparțin ambilor cu drept de proprietate în devălmășie, conform legislației.

(3) Sînt proprietate în devălmășie a soților bunurile mobile și imobile, valorile mobiliare, depunerile și cotele de participație în capitalul social din instituțiile financiare sau societățile comerciale, care au fost construite, constituite, procurate sau făcute din contul mijloacelor comune, precum și alte bunuri dobîndite în timpul căsătoriei, chiar dacă sînt procurate sau depuse pe numele unuia dintre soți.

(4) Dreptul la proprietate în devălmășie se extinde și asupra soțului care nu a avut un venit propriu, fiind ocupat cu gospodăria casnică, cu educația copiilor sau din alte motive temeinice.

(5) Sînt proprietate în devălmășie a soților bunurile care au fost dobîndite din ziua încheierii căsătoriei pînă în ziua încetării acesteia. Instanța judecătorească este în drept, în baza cererii soțului interesat care nu este vinovat de desfacerea căsătoriei, să declare bunurile dobîndite de către el în perioada cît soții au dus gospodării separate proprietate a acestuia.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, Colegiul constată cu certitudine că bunurile solicitate a fi partajate au fost dobîndite de către soții Rotari în timpul căsătoriei și respectiv fac parte din proprietatea în devălmășie a acestora.

În conformitate cu prevederile art. 25 alin. (1) Codul familiei, împărțirea proprietății în devălmășie a soților poate fi făcută atît în timpul căsătoriei, cît și după desfacerea ei, la cererea oricărui dintre soți.

(3) În caz de neînțelegere, determinarea cotei-părți a fiecărui soț în proprietatea în devălmășie, precum și împărțirea acesteia în natură, se face pe cale judecătorească.

(4) La împărțirea proprietății în devălmășie, instanța judecătorească, la cererea soților, stabilește bunurile ce urmează să fie transmise fiecărui dintre ei. Dacă unuia dintre soți îi sînt transmise bunuri care depășesc cota ce-i revine, celuilalt soț i se poate stabili o compensație bănească sau de altă natură.

După cum urmează din actele cauzei, reclamanta Rotari Aliona a solicitat partajarea bunurilor prin încasarea a ½ din contravaloarea acestora, din motiv că ele se află în posesia pîrîtului, iar instanțele i-au admis acțiunea în sensul declarat, doar că au micșorat valoarea acestor bunuri.

Colegiul consideră că instanțele la adoptarea acestor soluții au interpretat eronat normele de drept material, precum și nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

Astfel, potrivit art. 366 CC, în cazul în care dreptul de proprietate aparține concomitent mai multor persoane fără ca vreuna dintre ele să fie titularul unei cote-părți ideale din bunul comun, proprietatea este comună în devălmășie. Proprietății comune în devălmășie se aplică în modul corespunzător dispozițiile cu privire la proprietatea comună pe cote-părți dacă prezenta secțiune nu prevede altfel.

Conform art. 373 alin. (1) CC, în cazul împărțirii bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților, părțile lor se consideră egale.

(2) Bunurile proprietate comună în devălmășie a soților pot fi împărțite atât la divorț, cât și în timpul căsătoriei.

Prin urmare, modalitatea de împărțire a bunurilor proprietate comună pe cote-părți este reglementată de prevederile art. 361 CC.

Potrivit art. 361 alin. (1) CC, împărțirea bunului proprietate comună pe cote-părți se face în natură, proporțional cotei-părți a fiecărui coproprietar.

Pornind de la prevederile legale evocate, Colegiul constată că părțile din proprietatea comună în devălmășie a soților Rotari sunt egale. Totodată, aceste bunuri urmau să fie partajate în natură, deoarece ele constituie un lot de obiecte de uz casnic, care prin particularităților lor, pot fi partajate.

La caz, stabilind cu certitudine bunurile litigioase, instanțele urmau să le partajeze în natură.

Potrivit art. 361 alin. (2) CC, dacă bunul proprietate comună pe cote-părți este indivizibil ori nu este partajabil în natură, împărțirea se face prin:

a) atribuirea întregului bun, în schimbul unei sulțe, în favoarea unui ori a mai multor coproprietari, la cererea lor;

b) vânzarea bunului în modul stabilit de coproprietari ori, în caz de neînțelegere, la licitație și distribuirea prețului către coproprietari proporțional cotei-părți a fiecăruia dintre ei.

Astfel, bunurile care au fost solicitate a fi partajate, nu sunt indivizibile ori nepartajabile în natură, și respectiv nu pot fi atribuite integral unei părți. Or, faptul aflării lor la una din părți, nu poate fi interpretat ca un impediment la partajarea lor.

Referitor la recursul declarat de Rotari Aliona, Colegiul conchide că argumentele vis-a-vis de evaluarea bunurilor litigioase sunt întemeiate, or, acest fapt denotă examinarea superficială a cauzei de către instanțe sub acest aspect, deoarece stabilirea prețului de evaluare la bunurile proprietate comună în devălmășie a soților Rotari la momentul partajării acestora, nu a fost motivat.

În consecință, instanța de recurs conchide că, instanța de apel, care are atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cazului la judecarea apelului, nu a constatat și elucidat toate aceste circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii în fond, și, ca urmare, a pronunțat o soluție ilegală.

Astfel, fiind prezente motivele de casare a deciziei, prevăzute de art. 432 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit va admite recursurile declarate, cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și

obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

Ținînd cont de cele indicate, conform art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Se admit recursurile declarate de Rotari Vladimir și Rotari Aliona.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 17 decembrie 2013, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Rotari Aliona împotriva lui Rotari Vladimir privind partajarea averii comune în devălmășie și remite cauza la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău într-un alt complet.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea